МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено

на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

(протокол № 10/23 від «01» вересня 2023 р.)

Завідувач кафедри З. М. Яремко

Силабус з навчальної дисципліни

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»,

що викладається в межах

освітньо-професійної програми «Кібербезпека»,
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 125 Кібербезпека та захист інформації

Львів 2023

Назва дисципліни	**БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ**
Адреса викладання дисципліни	**Кафедра безпеки життєдіяльності** вул. Дорошенка, 41, м. Львів
Кафедра, за якою закріплений курс	**Кафедра безпеки життєдіяльності** вул. Дорошенка, 41, м. Львів каб. 97–99 (3-й поверх) **тел.:** +38-032-239-46-16 (завідувач кафедри) **тел.:** +38-032-239-45-47 (викладачі) **e-mail:** life.safety.dep@lnu.edu.ua **www:** http://www.lnu.edu.ua/life-safety/
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 12 Інформаційні технології; шифр та назва спеціальності – 125 Кібербезпеката захист інформації
Викладачі курсу та їхня контактна інформація	**Фірман В.М.: firman.volodymyr@lnu.edu.ua** **https://lnu.edu.ua/life-safety/about/people/firman-volodymyr-myhajlovych/**
Консультації з питань навчання по дисципліні	Консультації відбуваються в день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams. Для погодження часу *он-лайн* консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінки дисципліни	http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study/ http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/ ***Програма дисципліни:*** https://lnu.edu.ua/life-safety/wp-content/uploads/2023/02/PMK_RP_BZHDOP_14-14-58_22-23.pdf
Інформація про дисципліну	Дисципліна **«Безпека життєдіяльності та охорона праці»** є нормативною дисципліною, яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог нормативно-правових документів з питань гарантування безпечної життєдіяльності, зокрема до вимог Кодексу цивільного захисту України, закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», закону України «Про правовий режим воєнного стану» та інших законодавчих документів і передбачає її вивчення за трьома змістовними модулями: 1. Організаційно-правові засади цивільного захисту в Україні. 2. Основи домедичної допомоги. 3. Безпека особи в умовах повсякдення.
Коротка анотація дисципліни	Ми живемо в світі, який дуже динамічно змінюється. Нові матеріали, технології та продукти на їхній основі з'являються зараз набагато частіше, а нової інформації набагато більше, ніж ще 20 років тому. Буквально за одне покоління люди отримали нові можливості, а разом з тим — і нові ризики. Внаслідок цього зростає роль кожної людини у гарантуванні як власної, так і колективної безпеки.

Дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці», як частина обов'язкової програми, сприяє засвоєнню загальних компетентностей, які є важливими як для повсякденного життя, так і для успішної професійної діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» — це набуття здобувачами вищої освіти загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя, гарантування безпеки цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій, формування здоров'язбережувальної компетентності, направленої на забезпечення підтримки життя людини, яка знаходиться в невідкладному стані.

Завдання вивчення дисципліни передбачає формування елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини. Досягнення цього завдання забезпечується формуванням ряду загальних компетентностей.

Рекомендована література

Базову літературу можна знайти у бібліотеках університету та мережі Інтернет, а посібники авторства викладачів кафедри до того ж викладені на сайті кафедри за посиланням: http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/.

Базова

1. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / *Яремко З.М.* – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с.
2. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / *Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В.* – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с.
3. *Запорожець О.І.* Цивільний захист / *О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов* та ін. – К. : «Центр навчальної літератури», 2019. – 264 с.
4. Довідник рятувальника: Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи з ліквідації наслідків радіаційних аварій. – К.: УкрНДІЦЗ, 2013. – 186 с. Режим доступу: https://dsns.gov.ua/upload/1/3/6/1/3/2021-9-6-dovidnik-ryatuvalnika-pri-radiaciinix-avariyax.pdf.
5. Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту (затверджено наказом МНС від 13 липня 2010 № 544).
6. У разі надзвичайної ситуації або війни. — *[Електронний ресурс]*. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/NS-WAR.pdf.
7. *Осипенко С.І.* Захист і самопоміч у надзвичайних ситуаціях : посібник / *С.І. Осипенко, О.В. Ткач.* – Київ : ДСНС, 2019. – 48 с. *]*. Режим доступу: https://dsns.gov.ua/upload/1/2/8/7/2/2020-6-16-3-zaxist-i-samopomic-a5.pdf.
8. *Волянський П.Б.* Виживання в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / *П.Б. Волянський, О.Г. Барило, С.О. Гур'єв та інші*. – Харків: ФОП Панов А.М., 2016. − 189 с. Режим доступу:

http://www.smila-rada.gov.ua/sites/default/files/vyzhyvannya_v_umovah_ns_2016.pdf.
9. Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. – Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. – 64 с. Режим доступу: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf?sequence=72.
10. Пам'ятка щодо правил поведінки (порядку дій) населення у разі виявлення підозрілого об'єкта, вибухонебезпечного предмета. — *[Електронний ресурс]*. Режим доступу: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/pravila.pdf.
11. Перша допомога. Довідник для населення від Товариства Червоного Хреста України. — *[Електронний ресурс]*. Режим доступу: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%A1%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%9F-%E2%80%94-%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%9A_last.pdf
12. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): методичний посібник / В.О. Крилюк та ін. – Київ: НВП "Інтерсервіс", 2014 - 84 с. – ISBN 978-617-696-226-7.
13. Міжнародне гуманітарне право: Відповідаємо на ваші запитання. – Женева : МКЧХ, 2020. – 112 с. Режим доступу: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/12/IHL_Answers_to_your_questions_Ukr_web.pdf.
14. Яремко З.М., Тимошук С.В., Писаревська С.В., Стельмахович О.Б. Охорона праці : навч. посібник за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с.

Перелік **допоміжної літератури, інформаційних ресурсів Інтернет-мережі та основних законодавчих та нормативних документів** можна знайти у робочій навчальній програмі курсу за посиланням: https://lnu.edu.ua/life-safety/prohramy-dystsyplin/ekonomichnyj-fakultet/

Тривалість курсу

Один семестр (другий семестр четвертого курсу).

Обсяг курсу

Загальний обсяг — 90 год, зокрема 14 год лекцій, 14 год практичних занять і 62 год самостійної роботи. Змістовних модулів — 3.

Очікувані результати навчання

<u>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</u>

- головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ;
- параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини;
- фізіологічні, психологічні та соціальні засади безпечної життєдіяльності;
- заходи цивільного захисту та головні положення особливого правового режиму воєнного стану;
- алгоритм підготовчих дій у разі загрози війни, головні небезпеки у разі ведення бойових дій для цивільного населення та заходи безпечного поводження з мінами та вибухонебезпечними предметами;

- основні принципи надання домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях;

вміти:

- оцінити рівень небезпечності середовища перебування та обґрунтувати заходи для гарантування безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного індивідуального та колективного рівня безпеки в надзвичайних ситуаціях;
- здійснити низку підготовчих дій, які допоможуть зберегти життя під час війни та надати першу психологічну допомогу собі та іншим людям;
- використовувати колективні та індивідуальні засоби захисту: захиститися від бомбардування (укриття в захисних спорудах); дії небезпечних хімічних речовин і бойових отруйних речовин, наслідків радіаційної аварії та наслідків застосування ядерної зброї;
- евакуюватися з небезпечної території (зокрема, зони бойових дій);
- оцінити ситуацію на місці події у разі ушкоджень, невідкладних станів та нещасних випадків і надати необхідну домедичну допомогу людині (чи самодопомогу) у разі виникнення невідкладного стану.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття таких компетентностей:
ІК, КЗ 1, КЗ 5, КЗ 6, КЗ 7, КФ 1, КФ 9;
та програмних результатів навчання: ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 6-9, ПРН 33-34, ПРН 44-46, ПРН 54.

Ключові слова

Небезпека, надзвичайна подія, надзвичайна ситуація, воєнний стан, ризик, оцінювання ризику, культура безпеки, концепція сталого розвитку, концепція допустимого ризику, системи безпеки, цивільний захист, заходи захисту, міжнародне гуманітарне право, протимінна діяльність, перша психологічна допомога, домедична допомога, екологічні проблеми, якість повітря, спосіб життя.

Формат курсу

Очний

Методи навчання

Головними методами навчання є:

- словесні методи (активні лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань);
- наочні методи (мультимедійні презентації);
- практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій, використання манекенів-тренажерів та муляжів);
- проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності);
- електронне навчання (*e-learning*).

Підсумковий контроль, форма

Семестровий залік оформляють на підставі результатів виконання усіх видів навчальної діяльності упродовж семестру.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної

Дисципліна має три змістовні модулі, які охоплюють матеріал усіх тем.
Навчальні досягнення студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання:

- ***індивідуальних завдань на практичних заняттях*** [2 заняття, які

діяльності)	оцінюють максимально у 7 балів, та 6 занять, кожне з яких оцінюють максимально у 6 балів, загалом — 50 балів]; • ***письмового контрольного опитування*** з використанням тестових технологій системи електронного навчання [оцінюють максимально у 50 балів]; *За активну роботу на заняттях (виступи, доповнення тощо) студенти отримують бонусні бали.*
Питання до письмового контрольного опитування	Письмове контрольне опитування містить теоретичні та практичні питання, що винесені на лекції, практичні заняття та на самостійне опрацювання. Приклади питань доступні у системі електронного навчання на платформі Moodle (http://e-learning.lnu.edu.ua/).
Правила навчального процесу	Від здобувачів вищої освіти очікується регулярне відвідування лекційних та практичних занять. Інформування викладачів про пом'якшувальні обставини, що впливають на відвідування, є на відповідальності студентів. Мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації, а також окремі елементи, що можуть бути складовими відповідних технічних засобів чи пристроїв, дозволено використовувати лише з навчальною метою. У разі порушення даних вимог студент буде позбавлений права на продовження виконання практичної чи підсумкової роботи.
Академічна доброчесність	**В Університеті діє політика дотримання академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти є відповідальними за знання та дотримання її вимог. Зокрема, в Університеті вимагається:** • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; • посилання на джерела інформації у разі використання невласних ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Детальнішу інформацію з цього питання можна знайти за посиланням: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
I	**Змістовий модуль 1.** Безпека населення у надзвичайних ситуаціях. **ЛК[*] 1. Організаційно-правові засади цивільного захисту в Україні.** Організація цивільного захисту в Україні. Заходи цивільного захисту. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту. Сили цивільного захисту. Режими функціонування системи цивільного захисту. Особливості воєнного стану.	**Б.3 / ЗН.1 / ЗН.4 / ЗН.5 / ЗН.6** [†] Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня
II	**ПЗ 1. Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Сучасні підходи до управління безпекою життєдіяльності. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання. Соціологічне опитування щодо усвідомлення небезпечності певних чинників для життя людини в Україні. **Б.1 / Б.2 / І.11** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,
III	**ЛК 2. Радіаційний, хімічний та біологічний захист населення та територій.** Сучасні загрози для ядерної та радіаційної безпеки України. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Рекомендації щодо дій у разі застосування тактичної та/або стратегічної ядерної зброї. Джерела хімічної небезпеки для населення України. Особливості наслідків застосування бойових отруйних речовин. Алгоритми дій у разі загрози виникнення та у разі раптового виникнення хімічної небезпеки. Біологічний захист населення та територій. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних речовин та біологічних речовин.	**Б.1 / Б.3 / Б.4 / Б.5 / ЗН.10 / ЗН.11 / ЗН.12 / ЗН.13** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня

[*] ЛК — лекційне заняття; ПЗ — практичне заняття.
[†] Б — базова рекомендована література; Д — допоміжна рекомендована література; І — інформаційні ресурси; ЗН — законодавчі та нормативні документи.

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
IV	**ПЗ 2. Класифікація надзвичайних ситуацій та прийняття управлінських рішень.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Надзвичайні ситуації та їхня класифікація за причинами походження, територіальним поширенням і обсягами заподіяних або очікуваних збитків. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення. Класифікатор надзвичайних ситуацій. **Б.3 / ЗН.7 / ЗН.8 / ЗН.9** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,
V	**ЛК 3. Підготовка до надзвичайної ситуації та війни.** Особливості завчасної підготовки до надзвичайних ситуацій. Формування особистої стратегії поведінки на випадок надзвичайної ситуації та війни. Рекомендований вміст «тривожної валізи»/«рюкзака безпеки». Види аптечок та їхній вміст. Підготовка оселі/житла до можливої надзвичайної ситуації. Оповіщення та інформування населення про надзвичайні ситуації. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.	**Б.6 / Б.7 / І.12** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня
VI	**ПЗ 3. Колективні засоби захисту в разі надзвичайної ситуації.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Види захисних споруд цивільного захисту та особливості їхнього використання. Умовні позначення захисних споруд та місць для укриття і покажчиків маршрутів до них. Евакуація та її види. Планування та організація евакуаційних заходів: евакуаційні органи, план і схема евакуації. Особливості евакуації населення в особливий період. **Б.3 / Б.5 / Б.8 / ЗН.16 / ЗН.17** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,
VII	**ЛК 4. Дії населення в умовах надзвичайної ситуації та війни.** Небезпеки для цивільного населення під час бойових дій. Загальні правила виживання в умовах бойових дій. Особливості дій населення під час застосування окремих видів зброї. Дії у разі захоплення у заручники. Поведінка на блок-постах та під час комендантської години. Стрес, його ознаки та стадії. Загальні елементи першої психологічної допомоги. Характерні реакції людини під час кризових ситуацій та особливості їхньої нейтралізації. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій та станів.	**Б.6 / Б.7 / Б.8 / Б.9 / Д.1 / Д.2 / І.12 / І.13 / ЗН.15** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
VIII	**ПЗ 4. Засоби індивідуального захисту в разі надзвичайної ситуації.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Основні засоби індивідуального захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій (засоби захисту органів дихання та шкіри, медичні засоби захисту). Доступні для населення протигази, респіратори та найпростіші (саморобні) засоби. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації. **Б.7 / Б.8 / Б.5** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,
IX	**ЛК 5. Захист від мін та вибухонебезпечних предметів.** Наслідки від мін та вибухонебезпечних предметів. Ситуація в Україні. Нормативно-правові акти, які регулюють протимінну діяльність. Види мін та вибухонебезпечних предметів. Ознаки небезпечних територій. Правила безпечної поведінки на небезпечних територіях. Дії у разі виявлення мін та інших вибухонебезпечних предметів. Правила безпечної поведінки на місці події після вибуху. Правила позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами.	**Б.10 / І.14 / І.15 / ЗН.18 / ЗН.19 / ЗН.20 / ЗН.26** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня
X	**ПЗ 5. Основи пожежної безпеки**	**Теоретичні питання для підготовки:** Умови виникнення та припинення горіння. Показники пожежо- та вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Класи пожеж. Заходи та засоби пожежної безпеки: первинні засоби гасіння пожеж, види та особливості застосування вогнегасників, системи протипожежного захисту та профілактика пожеж. Визначення видів та необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для оснащення об'єктів різного призначення. Планування евакуації людей з будівлі та умовні позначення на схемах евакуації. **Б.1 / ЗН.14** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
XI	**Змістовий модуль 2.** Основи домедичної допомоги **ЛК 6. Основи домедичної допомоги.** Актуальність домедичної допомоги та її нормативно-правове регулювання. Головне завдання та основні вимоги до надання домедичної допомоги. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CABC, MARCH). Порядки надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів. Методи та прийоми транспортування постраждалих із травмами. **ЛК 7. Травмування та домедична допомога у разі травм.** Визначення травми. Фізичні основи травмування та властивості біологічних матеріалів. Види травм. Травми внаслідок дорожньо-транспортних пригод та падіння. Балістика: дія кулі та осколків на органи і тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога.	**Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25** Самостійна робота – 2,2 год. **Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25** Самостійна робота – 2,2 год.	Протягом тижня Протягом тижня
XII	***ПЗ 6. Порядок надання домедичної допомоги дорослим.***	**Теоретичні питання для підготовки:** Алгоритм первинного огляду постраждалого. Стабілізація шийного відділу хребта. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів та звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів (допомога у разі удавлення). Визначення наявності дихання за допомогою прийому «чути, бачити, відчувати». Переведення потерпілого у стабільне бокове положення. Серцево-легенева реанімація, критерії її ефективності та умови припинення. **Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25** Самостійна робота – 2,2 год.	Протягом тижня

Тиж-день	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
XII	**ПЗ 7. Домедична допомога у разі критичної кровотечі та ран.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Види та ознаки кровотеч. Методи та техніка тимчасового зупинення зовнішніх кровотеч: прямий тиск на рану; застосування джгута Есмарха, джгута-турнікету, імпровізованого джгута (закрутки) та спеціальних джгутів; тампонування рани; максимальне згинання кінцівки в суглобі; накладення компресійної пов'язки на рану; накладання перев'язувального пакета типу ізраїльського бандажа. Домедична допомога у разі внутрішньої кровотечі, кровотечі всередину тканин (синців та гематом) та у разі носової кровотечі. Десмургія. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання підручних засобів для бинтування. **Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25** Самостійна робота – 2,2 год.	Протягом тижня,
XIII	**Змістовий модуль 3.** Безпека особи в умовах повсякдення **ЛК 8. Розвиток і безпека цивілізації.** Чинники, які призвели до актуалізації питань безпеки життєдіяльності. Головне завдання безпеки життєдіяльності. Концепція сталого розвитку суспільства та концепції безпеки життєдіяльності. Міжнародне гуманітарне право (право війни): Женевські та Гаазькі конвенції. Міжнародні злочини та відповідальність за них. Порушення норм міжнародного гуманітарного права з боку російської федерації під час війни в Україні.	**Б.1 / Б.2 / Б.13 / Д.7 / ЗН.27 – ЗН.35 / ЗН.39 – ЗН.46** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,
XIV	**ПЗ 8. Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.**	**Теоретичні питання для підготовки:** Охорона праці та її складові. Узагальнені чинники середовища професійної діяльності. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища професійної діяльності, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральний показник важкості та напруженості праці. Вплив умов праці на працездатність людини. Обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці. **Б.1 / Б.14 / ЗН.38** Самостійна робота – 4,4 год.	Протягом тижня,